СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 162. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 15-го липня 1938. No. 162. Jersey City, N. J., Friday, July 15, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГЮЗ ОБЛЕТІВ СВІТ І ВЕРНУВСЬ ДО АМЕРИКИ

ФЕРБЕНКС (Аляска). — Говард Гюз, американський летун, який кілька днів тому враз зо своїми чотирма товаришами вибрався довкола світу у великому двомоторовому літаку, вже вернувся другим боком назад до Америки. Він наперед перелетів Атлянтик і спочив кілька годин у Парижі. Потім поїхав до Москви. З Москви через Сибір до Аляски. На Сибірі він зупинився коротко в Якутську. Тепер він зближається знов до Ню Йорку. Обїхав довкруги світ впродовж чотирьох днів. В той спосіб на половину вкоротив час, який забрав іншому летунові, Постові, обїхати світ. Посадник Ля Ґвардія і президент виставової корпорації Ґвейлен, якій Гюз робив у часі лету рекляму, вийдуть Гюза і його товаришів зустрічати.

БОРОТЬБА СЕРЕД РОБІТНИЧИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

ВЕСТВУД (Каліфорнія). — Тут повстала серед робітничих організацій завзята боротьба, у якій постріляно одного чоловіка і 30 поранено. Боротьба повстала з тої причини, що половина робітників в числі 600 осіб, затруднених у місцевім тартаку, належала до робітничої юнії, що входила в склад К. П. О. Друга половина належала до іншої, незалежної робітничої організації. Юнія К.П.О. рішила вийти на страйк, а друга ні. Перша виставила своїх пікетників, які не впускали робітників другої юнії. Тоді друга юнія, запросивши членів інших робітничих організацій, у числі до півтори тисячі, напала на пикетників юнії К.П.О. Нападені почали відстрілюватися, ранивши одного чоловіка. Вивязалася боротьба, в якій поконано юнію К.П.О. і приказано їй у тій хвилі з міста забиратися. Крім того гурти робітників удалися до помешкань усіх членів юнії К.П.О. і звеліли їм враз з родинами в найкоротшому часі опустити місто. Страйк вибух внаслідок обнижки заробітної платні.

АРЕШТОВАНО ЩЕ ОДНОГО РЕКЕТІРА.

НЮ ЙОРК.—Аґенти прокуратора Дюія зловили ще одного передового рекетіра, бувшого помічника Луканія і Доча Шульца, Джозефа Біонда. Біондо за своїх „добрих часів" змусив дві таксікові компані в Ню Йорку заплатити собі $60,000. А змусив він їх заплатити в той спосіб, що посилав своїх людей, які розбивали по вулицях таксівки згаданих компаній, різали їм ґумові опони і т. п. Біондо довший час скривався від влади. Коли його арештовано, він заявив, що мав звязки з бувшим демократичним лідером з Тамані Голу, Гайнсом, а також подібним лідером, Марінелієм. Перший знаходиться тепер під арештом за звязки з рекетірами, а другого недавно суд увільнив від підозріння і кари.

ІКЕС ЗАЧИНАЄ БОРОТЬБУ З ПРИВАТНИМИ КОМПАНІЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар внутрішніх справ, Гаролд Ікес, уділив кільком містам більші позички і притім дав їм інструкції, щоб за ті позички будувати підприємства загальних користувань, такі як газу, електрики, транспорту і т. п. Ікес також зазначив, що коли дані міста у себе натраплять на приватну конкуренцію, то хай наперед пробують викупити приватні компанії. Коли це не вдасться, то хай ідуть вперед з будовою своїх підприємств, навіть коли приватні від того збанкротують.

ЗАСТРІЛИВ, НЕ ХОТЯЧИ, ПРОФЕСОРА.

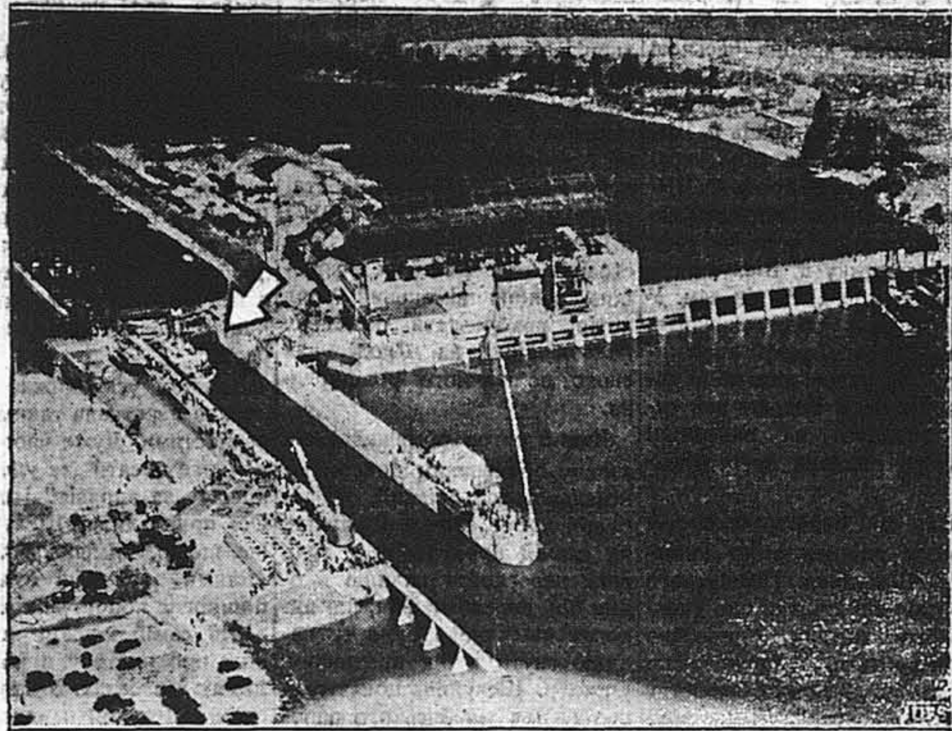
САН ХОЗЕ (Коста Ріка). — Німецький професор Фернандо Неверман, дослідник життя комах, вибрався в ночі на бананові поля, щоб досліджувати комахи, які вночі зїдають банани. Та в той час вийшов на полювання американський мисливий Гуґо Скат. Думаючи, що професор є якийсь звір, він вистрілив у нього і положив його трупом.

„СХОПЛЮВАЧ" МЕТСОНА — БОЖЕВІЛЬНИЙ ЧОЛОВІК.

ТАКОМА (Вашинґтон). — Поліція заявила, що Френк Олсон, який заявив на поліції і признався, що це він схопив хлопця Метсонів і замордував його, є божевільним чоловіком і не знає, що говорить. Правдоподібно це не він схопив хлопця, а тільки вмовив в себе, що це він. Зізнання його дуже поплутані і хоч він старається за всяку ціну доказати, що це він поповнив злочин, то провірки показують, що він говорить неправду.

БУРЛИВЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ ВІЧЕ.

ТАКОМА (Вашинґтон). — Тут відбулася конвенція стейтових демократів, на якій демократи лівих переконань почали бучу. Вони силою стягнули з естради предсідника Кейплеса і винесли його на вулицю. Розпочалася між деякими бійка на кулаки. Інші добули грамофони і грали пісні, стараючись одобрухати змагунів. Коли надійшла обідня пора, хтось закричав: „Ходім їсти". Це всім подобалось і всі пішли до ресторану. Та, вернувшись назад, на наради, почали те саме: знов викинули предсідника і знов розпочали боротьбу.

НАЙБІЛЬШІ СЛЮЗИ НА СВІТІ.

Цими днями відкрито „Коломбія Рівер Бонвіл дем сілак", найбільші слюзи на світі, що провадять через гірський хребет з Ванкуверу, Вашинґтон, до Ди Далес, Ореґон. Стрілка на образку показує корабель „Чарлз Л. Ґвілер", що перший переплив ці слюзи.

ЩЕ ОДИН БАНДИТ ЗАСТРІЛЕНИЙ.

Поліція зловила в Любартові бандита Юзефа Русіна, вбивника старшого пшодовніка Водніцкого. Русін намагався стріляти. Поліція його застрілила. Бандит скривався в комірці дозорця міського арешту, Ф. Ценюха. Ценюха і його жінку арештували.

РАХУНОК БЕЗ ГОСПОДАРЯ.

Ендецький „Варшавскі Дзеннік Народови" (ч. 164) повідомляє, що в Жидачеві відбулося віче т. зв. „Української Аґрарної Партії" (такої партії в нас нема!) під кличем: „вспульни вруґ — вспульна оброна", де ухвалили „резолюцію" про похід на Київ з поляками. Згадана ґазета завважує: „Це значить робити рахунок без господаря й попихати поляків в Україну, коли її не хотять. Не будуть поляки ані за Палестину для жидів воювати, ані за Україну для українців".

ГРІМ УБИВ 12-ЛІТНЮ ДІВЧИНКУ.

Підчас бурі, що шаліла над Новосанчівщиною, грім ударив у дім В. Забжаньскої в Дружківських Пісках. Грім убив 12-літню Яніну Забжаньску, її матір Вікторію поранив у голову й ноги, а опісля вбив корову й козу.

ЄДИНА ВІРНА ЖІНКА.

На 21 жінок визначних большевиків, засуджених в останнім процесі, тільки одна жінка, Крестинського, осталась вірна чоловікові; всі інші внесли збірне прохання до Сталіна, щоб уневажнив їх подружжя зо „злочинцями". Крестинська, хоч вона увязнена, далі каже, що її розстріляний чоловік був невинний.

ПОВІСИЛАСЯ З ЖАЛЮ.

У Філякові (Закарпаття) старенька бабуся хотіла розвести вогонь при допомозі нафти. Та якось запалила й свій сінник, у якому мала схованих заощаджених 6,000 кч. Страта грошей так дуже подіяла на 80-річну бабусю, що вона на другий день із жалю повісилася.

„ЖИДИ МАЮТЬ ТРАДИЦІЮ ПРАЦІ В Т.Ш.Л.".

У Кракові радив два дні надзвичайний зїзд „Товажиства Школи Людовей" над новим статутом. Внесення, щоб осідок Т-ва перенести до Львова, перепало. Довшу дискусію викликала справа членства. Делеґат Академічного Гурта Т. Ш. Л., Лєслав Новак зо Львова, домагався, щоб увести арійський параґраф у тій формі, що звичайним членом Т. Ш. Л. міг би стати поляк одного з християнських віроісповідань від уродження. Цьому внесенню спротивилися представники головної управи, кажучи, що процес асиміляції жидів дає дуже гарні висліди, що жиди мають традицію в Т. Ш. Л. (це слід затямити!), що таке внесення булоб кривдою для жидів і т. п. Внесення про арійський параґраф перепало.

ЩЕ ОДИН КОСТЕЛ.

У військовій кольонії в Шволєжерові під Рівним посвятили „Дом Людови" і вугольний камінь під будову костела. У святі взяв участь волинський воєвода А. Гавке-Новак.

ДО НАЙВИЩОГО СУДУ?

На першім місці між кандидатами на становище члена Найвищого Суду, опорожнене померлим Кардозом, є представлений на цім образку сенатор Роберт Ф. Ваґнер з Ню Йорку. Між іншими кандидатами на цю посаду був ґубернатор Горнер з Ілінойсу.

МУЗЕЙ ЛЮЛЬОК.

Лондонець Віль Кров має дивну манію. Від двацятьох літ тратить він кожний зайвий гріш на колекціонування... люльок.

Він може тепер похвалитися єдиною свого роду збіркою, яка творить справжній музей. Кров зібрав коло 5 тисяч ріжних люльок, між якими є люльки з крил альбатроса, з оленячих костей, цукрової трощі. Є теж турецькі люльки, арабські, японські, люльки до опію і т. зв. „люльки чуми", зроблені з глини з незвичайно довгими устниками. Ці люльки крили в Анґлії підчас пошести чуми в середині 17-го століття.

Збірку люльок Крова оцінюють на 4,000 фунтів стерлінґів.

НЕБЕЗПЕЧНА ВДОВА.

Перед судом присяжних у Ліеж, Бельґія, почався процес одної вдови, на назвище Бекер, яку обвинувачують за отроєння 11 осіб та спробу позбавити життя 5 осіб, за сфальшування заповіту, багато крадіжі та обманів.

15 ОСІБ НАБУЛИ ТУ САМУ ПЛОЩУ.

Айзик Боренштайн мав невеличку площу під Варшавою, вартости 3,000 зл. Оголосив у часописах, що хоче продати цю площу. Зголосилося багато охочих купити. Боренштайн продав її за готівку чотирьом особам, а одинацятьом на рати! „На руку" дістав аж 15,000 зл. Обман виявився, коли набувці зачали звозити будівельний матеріял. Обманця арештували.

ЗАСУДИЛИ СІЛЬСЬКОГО ЛИСТОНОША.

Окружний суд у Самборі засудив на півтора року вязниці сільського листоноша Каз. Шемберского з Новосілок Гостинних, пов. Рудки, обвинуваченого за службові зловживання в почтовому уряді в Рудках. Між іншим цей листонош присвоїв собі 700 зл., не доручуючи адресатам грошевих посилок.

ПРЕЗ. ЕВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ ВАЖКО ЗАНЕДУЖАВ

ЛЬВІВ. — „Діло" повідомляє, що одержало відомості з Берліну, що тяжко занедужав на ниркове каміння д-р Евген Петрушевич, бувший президент Західньо-Української Народньої Республики.

РОЗВЯЗУЮТЬ ЧИТАЛЬНІ.

СТАНИСЛАВІВ.—Воєвідський уряд у Станиславові розвязав читальню „Просвіти" у Верні під притокою, що товариство веде свою працю „в спосуб, загражайонци безпеченьству, спокойові і пожондкові публічнему".

ЗА ПАНАХИДИ ПО ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЕВІ.

ЛЬВІВ. — Львівське староство веде доходження проти о. Круцька з Ременова, о. декана Пилипця з Підлісок Великих та о. Брездення з Яричева Нового за те, що, як подає польська поліція, вони правили підчас Зелених Свят панахиди за бл. п. полк. Е. Коновальця.

ВІДЧИТ Д-РА О. ГРИЦАЯ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Прибув з Відня український письменник і критик д-р Остап Грицай і виголосив німецькою мовою відчит п. з. „Тарас Шевченко і сучасне українство". Відчит дано з нагоди 100-річчя звільнення Шевченка з кріпацтва. Відчит влаштовано заходами „Українського Національного Обєднання".

І АРТИСТАМ НЕ ДАЮТЬ СПОКОЮ.

ЧЕРНІВЦІ.—Як тяжко живеться українцям у Румунії, пізнати по тім, що румунська влада заборонила виступати на якінебудь сцені на терені цілої Румунії таким артистам українського театру в Чернівцях: Іванові Дудичеві, А. Дудичівій, Іванові Дутці та Сидорові Терлецькому. Всі ті артисти це теж режисери. Правда, тепер і так усі українські вистави заборонені, але якби і прийшов дозвіл, то не буде кому ставити пес. Як причину заборони виступати подала влада те, що згадані артисти — це українські ірредентисти.

ЛЬОЯЛЬНІСТЬ НЕ ПОМАГАЄ!

ВАРШАВА. — Польська цензура не допустила вже пятий раз до появи журналика „Дитина", хоч у тій ґазетці редакція не вживала ані разу таких слів як „український" і „українець".

ПРОТЕСТИ У СПРАВІ РЕВІНДИКАЦІЇ.

ВАРШАВА. — До православної митрополії у Варшаві, як і до польського міністерства внутрішніх справ, напливають масово протести волинського і холмського православного духовенства в справі ревіндикації, себто забирання римо-католицькою церковною владою православних церков, що були колись уніятськими. До Варшави прибувають також численні делеґації українського православного населення Волині й Холмщини з протестами проти ревіндикації.

Карають протестуючих.

Але протестувати тепер не так легко. От старенького селянина з Кремянця, Никифора Ничка, що їздив протестувати до премієра Польщі, Складковского, тепер польська адміністрацийна влада виселила з прикордонної смуги.

ДІСТАВ „МЕДАЛЮ".

ВАРШАВА. — В часі, коли ведеться з польського боку сильне переслідування православної церкви в Польщі, ректор варшавського університету вручив православному митрополитові Діонісієві, професорові православної теольоґічної студії, „медалю за довголітню службу".

КАЖЕ, ЩО СПРАВЖНІЙ ЛУШКОВ.

ТОКІО. — Ґенерал Лушков, що втік із совєтської армії до Японії, твердить, що він є справжній Лушков. Далі доказує, що Совєти готуються до війни і держать армію з 2,000,000 жовнірів. Мають також 1,000 літаків і 1,000 позвів, готових до війни.

ХТО Є ЛУШКОВ?

ЛЬВІВ. — Часописи подають, що ген. Лушков-Самойлович, шеф ҐПУ на Далекому Сході, що втік до Японії, є жид, родом з Одеси.

ПОЛАГАДЖЕНО ЩОДО МОВИ.

ПРАГА. — Американський кореспондент подає, що чехословацький уряд уже прийшов до порозуміння з національними меншинами щодо мови. Тепер іде про інші автономні права. Премієр Годжа переговорював про те між іншими і з українськими соціялістами й українськими автономістами.

КАМЕНУЮТЬ.

ЄРУСАЛИМ. — Араби взялися за новий спосіб бортьби з жидами. Обступають прохожого жида, обкидують його камінням і так убивають.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ВІДВОДИЛИ...

Вже дійшли до нас перші вісті про те, як Рідний Край зустрів смерть ґен. Мирона Тарнавського, начального вожда Української Галицької Армії. Читаючи в краєвій рідній пресі про похорон покійника, нам здається, що в часі того похорону ожила наша Українська Армія й Українська Держава, що піднялася ціла наша Нація й обєдналася, ставши на шляху боротьби за волю України, що обєдналася давня геройська минувшина з недавньою минувшиною, також бойовою і геройською, і з сучасністю, що ступає по тім самім шляху.

Похорон покійного ґен. М. Тарнавського не був похороном особи. Він був національною маніфестацією волі нашої нації. У розумінні Української Нації ґен. Тарнавський відійшов тільки до тих, що ту волю цієї Нації впродовж віків маніфестували. Тому то на похороні ґен. Тарнавського ожили наші славні полки й ожило те все, що звязане з боротьбою за Українську Державу. І тому, як читаємо у львівському „Новому Часі", й на Янівському Стрілецькому Цвинтарі у Львові зійшлися в день похорону ґен. Тарнавського „всі, що як Він, вели геройські полки у бій за Україну: і Дух Великого Богдана; і Дух Гордого Мазепи; і Дух Головного Отамана; і Дух Усіх Великих Полководців". Усі Вони повитали — Товариша Зброї: „Бо Його Шлях — це Їхній Шлях; бо Його Чин — це Їхній Чин".

Такі тепер відносини на рідних землях під Польщею, що тільки в таких хвилях, як от смерть ґен. Мирона Тарнавського, можна нашій нації виявити свої задушевні бажання та почування. І тому ми є свідками того, що похоронні обряди, як у тому випадку, перемінюються в таку могутню й переймаючу серце і душу маніфестацію, що її неможливо не відчути. І не можливо її не розуміти, як хто хоче її розуміти, хоч це була тільки така маніфестація, яка можлива в теперішніх обставинах. А які ті обставини, то пізнати найкраще по тім, що, як доносять краєві часописи, почала польська влада потягати до карної відповідальности священиків, що відправили панахиди по покійнім полк. Евгені Коновальцеві. Та проте й на тій маніфестації аж надто виразно виявилося бойове наставлення нації, її віра, що збройний шлях боротьби з ворогами це той шлях, яким лише і далі йдуть найкращі сини нашої нації. Це прощала Українська Нація в особі покійного ґен. Тарнавського вірного представника бойового шляху. Так прощали його в Рідним Краю колишні старшини та вояки Української Армії. Так прощали його всі ті, що дійсно зо щирого серця бажають волі Рідному Краєві. І так попрощала його українська іміґрація, коли до нас наспіла сумна вістка про його смерть.

Щастя, велике щастя, що хоч у хвилинах такої смерти як ґен. Тарнавського пригадуємо собі спільно, кудою нам іти.

ЧОГО ВЧИТЬ УКРАЇНЦІВ „УЧИТЕЛЬ НАЦІЇ"

Недавно вийшла чеською мовою в Празі книжка **Сергія Шелухина** під назвою **„Німецька кольонізація в Україні"**. Це переклад української книжки п. Шелухина, що була видана ще перед світовою війною під заголовком **„Чи бути Чорноморській Німеччині"**. В чеськім виданні пороблено додатки, які автор вважав за відповідні з огляду на теперішні міжнародні відносини в Европі. Переклад зробив чеською мовою росіянин, якийсь Черніцин. На окладинці надруковані назви статтей і праць п. Шелухина і зазначено, що „українці називають п. проф. С. Шелухина по заслузі **вчителем нації**". Не знати тільки, чи таку характеристику п. Шелухинові дав перекладач, чи він сам. У кожнім разі слід зазначити, що ніде в українській пресі нікому п. Шелухина вчителем нації не називав. Вперше цей титул появився на окладинці чеського видання його книжки.

Після цієї передмови поставаємося оцінити зміст книжки п. Шелухина. Першусього на 3 сторінці книжки око українського читача здивовано прижмуриться, прочитавши такі слова: **„Всьому словенству присвячує автор"**. Дивна присвята. Колиб це писалося перед півстоліттям, то ще можнабулоб вибачити авторові політичну наївність, яка була тоді серед українців у Великій Україні і в Галичині. То були відгуки романтичної доби, в якій Шевченко, Костомаров та Куліш вірили в „нерозмежованому словянські землю", себто в те, :о всі словяни обєднаються у вільнім союзі, як рівні з рівними. В Україні під царською владою наша інтелігенція в більшості думала, що з упадком царського режиму настане кінець і національної неволі, бо, мовляв, вільний російський нарід не хоче гнобити українців. У Галичині ці ілюзії зникли ще перед світовою війною, бо українці на власнім тілі переконалися, як поляки в Австрії намагалися придушити український рух, хоч самі мріяли про самостійну Польщу. Події війни і революції аж до сьогодня показують усім несліпим, що наші **найбільші гнобителі** — це словяни: **Польща і Московщина**. І коли свою книжку п. Шелухин присвячує **„всьому словянству"**, то значить присвячує її також **москалям і полякам!**

Шелухинова книжка має добру мету. Автор подає в ній факти німецького **„натиску на схід"**, що виявився, між іншим, також у сильній кольонізації українського Чорноморя. П. Шелухин показує документально, що почин до цієї кольонізації дала царська влада ще в 18. столітті. Але автор книжки змішує старшу добу німецької кольонізації України і добу перед світовою війною. Поки Німеччина не стала великою державою (1871 р.), ця кольонізація не була страшна. Але вже перед світовою війною німецький уряд хотів використати німецьку кольонізацію на Сході для свого політичного розширення.

Колиб автор обмежив свою задачу обєктивним описом німецької кольонізації, то все булоб добре. Але п. Шелухин, як давній прокуратор у суді, звик перегинати палицю в один бік, передбачаючи, що адвокат підсудного буде ту палицю гнути в бік противний. Отже п. Шелухин, показуючи шкоду для українського народу від німецької кольонізації, намагається також дискредитувати і згнобити німців **як націю**. І тут автор сам собі суперечить. Пише, наприклад, що німецькі кольоністи в Україні „були дуже некультурні", що „не могли мати ніякого доброго впливу на околичне українське населення". Щоб доказати моральну нижчість німців, пише, що кольоністи забирали собі гроші німецьких сиріт, що в німецьких родинах були сварки між свекрухою і невісткою, що німецькі священики— протестанти і католики— вимагали від своїх вірних, щоб за чинитьби вінчання, похорон) їм платили, і за це судилися з членами парохій; пише п. Шелухин також про пиянство серед німецьких кольоністів, про розводи, про грубе поводження з жінками, про нечистоту в німецьких домах, про забобони кольоністів, про розпусту серед німецької молоді: для цього, мовляв, у кожній кольонії був дім розпусти, до якого німецька молодь приносила крадені речі. Пять рядків перед цим п. Шелухин пише, що між німцями в Україні „лиш зрідка траплялися злодії, !", а після того, як бачимо, в злодії записує всю німецьку молодь..! Навіть у так званім вуличним розбишацтві (хуліґанство) німецька молодь, як твердить п. Шелухин, перевищала молодь інших національностей. Подумайте: німецькі парубки мстилися своїм ворогам тим, що витягали ворота на дах і засували їх у димар (так!), здирали кожу на боці сусідській собаці, або поливали вікна своїх противників чимсь смердючим. (Стор. 48). Натомісць далеко „культурніще" поводилися злодії-українці: вони, як пише п. Шелухин, били своїх ворогів або їм загрожували. Все це понаписував п. Шелухин на те, щоб завершити таким висновком: німці „робили злочини і шахрайства в значно більшим розмірі, ніж інші мешканці херсонської губернії".

Загалом уся книжка п. Шелухина перетканa такими суперечностями. Дуже часто автор починає писати „за упокой", а кінчає „за здравіє" і навпаки. Ось приклади: п. Шелухин пише, що між німецькими кольоністами в Україні була дуже поширена короста і трахома, а в тій самій книжці пише також про чистоту в німецьких домах і в селах. У другім місці п. Шелухин нападає на українську козацьку старшину з доби Мазепи і пізнішої:

„Коли Мазепа відійшов і виявилися рабовласницькі апетити його прихильників, то цар Петро І. цілою низкою розпоряджень намагався перешкодити нагромадженню земель у руках української шляхти, щоб не допустити до поневолення козаків старшиною". Цар Петро І. в ролі оборонця українського козацтва перед поневоленням! Це пише „учений", навіть претендент на титул „учителя нації!" Якуж уяву про українців буде мати чужинець, коли прочитає цю книжку? Очевидно буде співчувати цареві Петрові, що, мовляв, боровся проти українських „мазепинців" за „простий люд"... Звісно, такі речі міг пан Шелухин писати року Божого 1913 в славнім городі Золотоноші, коли ще він був вірним підданим російського царя і для доказу вірнопідданства лаяв „мазепинців"-сепаратистів на всі заставки. Але тепер? Кому і на що потрібні ці напади на „мазепинців" і вихвалювання московських царів? Бож п. Шелухин і царицю Катерину виводить перед чужинцями як прихильницю селянства! Він пише: „За царювання Катерини II нащадки мазепинців (знов ті мазепинці!) і козацька старшина взагалі поводилися так вільно, що Катерина II. назвала їх поведінку „незаконною і себелюбною самоволею цих малих тиранів". Отже цар Петро і Катерина, які в Московщині найдужче зміцнили рабство селян, для українського селянства мали би бути оборонцями перед поневоленням! Таке можемо знайти в книжці п. Шелухина. Але тут же він наводить факт, що цариця Катерина затвердила законом кріпацтво в Україні. На щож було писати про її ненависть до „малих тиранів"? Мабуть тільки тому, що права рука п. Шелухина не знає, що робить ліва... Щоби почислити всі недоречності недоладності та суперечності книжки п. Шелухина, треба би було переписати цю книжку слово за словом і показувати, в чім автор грішить проти сторонничої правди, проти історичної правди, проти льогіки і проти етики. Але це завдання не може вміститися в одній ґазетній статті.

Мета чеського видання книжки п. Шелухина — подати чехам образ німецької кольонізації України перед світовою війною. Чехословаччині найбільше загрожує обновлений німецький імперіялізм. Отож з цієї причини книжка п. Шелухина буде мати читачів у чеськім громадянстві. А проте розумний чеський читач напевне поставиться критично до міркувань п. Шелухина. Бож його книжка, хоч має добру мету, відгонить **шовінізмом**. Справжній учитель чеського народу Масарик, писав, що також до противника треба бути справедливим. П. Шелухин у своїй засліпленості всі зла і недостачі приписує німецьким кольоністам в Україні; навіть сварки між свекрухами й невістками підносить як особливість німецької національної вдачі! Чи не чув про такі факти п. Шелухин в інших народів та й між українцями? Навіть царська влада, яка дарувала українську землю німцям, якось лишається без присуду, а виходять винними лише німецькі кольоністи.

З українського становища мусимо рішуче відгородитися від політичних фантазій п. Шелухина. Він бо кінчає свою книжку такими словами: „Що має робити словянство тепер, при сильнім розмаху германської навали? На це питання буде найліпша відповідь: зєднатися". На жаль, ми вже так „зеднані" з Москвою та Польщею, що ледве дихаємо. А друге: Польща в свойому власному інтересі стала так близько до Німеччини, що 22 травня присунула була свое військо до границь Чехословаччини, бо мала намір поживитися коштом чеським разом з Німеччиною. В чеській пресі знаходимо відомости, що Сталін веде тайні переговори з Гітлером для того, щоб Росії була дана вільна рука на сході Европи, а Гітлерові на заході. З ким же нас буде „зєднувати" п. Шелухин і проти кого?

О. С.

ЩЕ ПРО ВОЛИНЬ

Галас, що здійнявся по відході волинського довголітнього воєводи Генрика Юзефського, ще не вщух. Преса коментує його на всі боки — як польська так і українська. „Мисль Польска" здобувається на дотеп і пише, що „державний обшир Річи Посполитої дуже зріс від тоді, як до неї прилучили від Юзефського Волинь"... Тиженник хотів би тим сказати, що західня Волинь за правління Юзефського уявляла собою якийсь окремий резерват для українців. Це, річ ясна, абсурд. Там була супроти українців „твердша кура", ніж у Галичині. Такою вона лишиться і по відході Юзефського.

Але цікаві спостереження другого польського часопису, „Політики" (ч. 14), а цікаві ще тим, що їх автор є граф Дунін-Борковскі, бувший львівський воєвода, який знає багато, а напевно більше від звичайних ґазетних скриб...

В чім виявлявся для українців той „сокальський кордон", за яким правив Юзефскі? — питає Дунін-Борковскі. І відповідає: „У відношенні до українців та політика виявлялася в ліквідації всіх леґальних організацій, господарських і культурних, що знаходилися на Волині. Були це читальні „Просвіти", кооперативи молочарські і торговельні. Загальне їх число досягло 800. Ті організації заступили „просвітянськими хатами", що стоять офіційно під впливом В.У. О. (Вол. Укр. Обєднання — люди П. Певного, тепер його наступника, С. Тимошенка) в області культурній і мішаними польсько-українськими кооперативами в області економічній. Більше непокоїть, що під прикришкою В.У.О. звісні впливи в тих організаціях осягнула на півдні УВО, а на півночі — комуністи".

Щож до Укр. Вол. Обєднання, то, на думку автора, його впливи серед української маси дуже малі. „Сокальський кордон обмежується лише до леґальних українських організацій (які не мають права поширювати з Галичини свою діяльність на західну Волинь) і не становить вистарчальної запоруки для елементів направду небезпечних для держави" — пише Дунін-Борковскі. А далі стверджує, що „в царині самоврядування і шкільній політика воєводи Юзефського була далеко більше протиукраїнська, ніж діяльність його колегів у Галичині".

В політиці аграрній „віддавна був на Волині сильно поширений погляд, що коли українські селяни дістануть землю, то стануть поляками. Але та дорога не осягнула жадного додатнього (з польської точки погляду) асиміляційного висліду. Місцева українська людність взагалі не боїться асиміляції зо сторони Польщі".

На полі церковної політики йде „ревіндикація" церков. Причім „ревіндикується малі церковці в містинах, де взагалі нема римо-католиків і де православні через це змушені будувати новий дім Божий, або молитися в приватних домах. Робить це безпотрібно багато злої крови".

Дальше автор стверджує з неспокоєм, що „деякі напрямки нашої (польської) віроісповідної політики у відношенні до православія мають, здається, за ціль утворити щось у роді польського православія", що теж витворює неприхильний настрій людности. „Наскільки ще про ревіндикацію осіб для віри римо-католицької на Волині, то вважаю, що не може вона видати значніших вислідів з огляду на надто упрощену, навіть як на такий східний край, методу полагодження релігійних справ.

„Реасумуючи, не бачу дуже сутніх ріжниць між політикою воєводи Юзефского на Волині" — кінчить Дунін-Борковскі — „і політикою воєводи К. Бернацкого на Поліссі (де є Береза Картузька)".

Як бачимо, ціла довголітня політика димісіонованого воєводи не досягла поставлених ним цілей. Навпаки, створила „багато злої крови", а асиміляції не довершила.

Отже не маємо що вдаватися в розпуку. Ми є твердший ґрунт до згризення, ніж це не одному здається.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

26)

Віра вчащала до школи і вдома не могла багато помагати матері. Довелося на зиму найняти ще дівчину обходити худобу, а майже вся хатня робота обтяжила Марію. Надходили Різдвяні Свята, Святий Вечір з його старовинними традиціями. Для Бабенків заповідався він сумним, сумним...

За кілька днів до свят несподівано повернулись арештовані, наче з того світу... По селу вже скрізь спали. Зібралися до сну і Бабенки, тільки наймичка ще шила собі сукню на свята. Збиралася відпочивати і вона, погасила світло, як на подвірю озвалися пси. Гавкнули пару разів, гейби вояки крикнули поздоровлення, і раптом замовкли. Заскрипів сніг під ногами, вслід за тим хтось постукав у вікно. Дівчина перестрашилася: думала певно, злодії добираються до комори. Перелякана, всеж підійшла до вікна подивитися, хто до хати добувається. У місячному сяєві побачила кремезну постать у шинелі, закутану башликом, з крісом на рамені. Скрикнула: Матінко Божа! Хто це?

— Таж я, відчиніть — заговорила постать.

— А чого вам треба? Господарі вже сплять — заговорила дівчина.

— Тож я господар, а не хто інший. Це ти, Віро?

— Господар?!... — скрикнула наймичка. — Господи! Я зараз, зараз — і мерщій засвітила лямпу, дріжачими руками відкинула засув.

— Ну, нарешті добився до дому — заговорив Іван, увійшовши. Глипнувши на дівчину, перестав роздягатись і здивований спитався: „А ти чия?... Я думав, що це донька відчинила".

— Я наймичка, з сусіднього села. Господині вже плять — сказала несміло.

— Хіба, що так — промовив засмучено. — А мені Бог зна, що до голови стріляло. Чи здорові?

— Та, Богу дякувати, все гаразд.

Іван став роздягатися. Зідковнира шинелі виглянула неголена кілька тижнів сивава борода, змарніле обличчя. Дівчина з цікавістю приглядалася господареві. Перед ареештом вона його не знала.

— Що ти, небого, так вдивляєшся? Мабуть я дуже постарівся? Тюрма, дитино, нікого не відмолодить — пробував зажартувати Іван. Та жарт йому не вдався: викликав сльози на очі дівчини.

Затремтіли сльози і на очах Івана. Більш як півричне виснаджування по тюрмах без усякої провини, кпини, знущання і насмішки наглядачів і кримінальників, з якими довелося перебувати вкупі, страчений безкорисно час, коли в селі кипіла робота, викликали в ньому жаль до самого себе. Та здержався.

— Може розбудити господиню? — перервала мовчанку дівчина.

— Нехай сплять. Добре, що здорові. Завтра несподілванку їм зроблю... Сліз було би багато та розпитів, а я дуже стомлений — відповів. — Дайно, доню мені чогонебудь перекусити та постели на лаві. Не стели лише подушок. На мені тюремної худоби багато...

Повечерявши, ліг і швидко засув неспокійним сном. Часто прокидався і погрожував комусь, скрикував, начеб від болю.

Рано господині зчудувалися, заважнивши обернену лицем до стіни сплячу людину. Приглядалися, та в згорбатілому виснаженому чоловікові не могли пізнати кремезного, рівного мов дуб колишнього Івана. Розпізнали тоді, коли Іван підвівся, пробуджений гомоном. Обі наче остовпіли на хвилю, не йнучи віри очам. А далі з криками радощів і жалю обі кинулися його обіймати. Іван простягнув руки.

— Не підходьте до мене! Вошей можете набратися. На мені повно, аж кишать — сказав, здержавши жінок у віддаленні від себе. — Ліпше нагрійте води та одежу приготуйте.

Та хіба можна здержати люблячих істот від виявів своєї любови при зустрічі по довшій розлуці? Іван відкараскувався від жінки і доньки, старавсь вихопитися з їхніх обіймів, але добра хвиля минула, поки жінки заспокоїлися. Швидко минав час у любовних розпитах, оповіданнях з пережитого; сльози жалю і радости капали з очей усім трьом. Жінки надивитися не могли на Івана, особливо Віра. Батько здавався їй героєм, мучеником за нарід, за пролитлення його долі.

Вечором Іван, уже виголений і перебраний, оповідав у кружку щирих приятелів свої переживання. В хаті зібралася сільська інтелігенція. Прийшли Галеїв, Федоренко, священик з дружиною. Учителі з дружиною. Всі вислухали кою радість із щасливого повороту Івана, переживали з ним усі його пригоди і терпіння.

— Зате тепер уже піде пра-ця — вдоволено говорив Федоренко. — Вам тепер і карти в руки. Край втихомириться, спокій настане.

— Не зовсім... Знову війна почалася... Червона армія з усіх сторін посунула в Україну — виявив сумну новину Іван.

Всі посхоплювалися з місць, уражені. Заговорили на перебій.

(Дальше буде).

З ДНЯ

БОРОТЬБА З ЛИХОМ.

Священик одної церкви в Ню Йорку, Джеймс Еліс, виголосив минулої неділі проповідь, у якій говорив, що лихо може вийти людям навіть на користь, коли люди з тим лихом змагаються. Лихо може мати додатні, корисні прикмети, але лиш тоді, коли ми його поборемо добром, - говорив він. Лихо не є твором Бога, тільки випливом вільної волі людей. Бог дав людям вільну волю, знаючи, що з тої волі виплине нераз лихо. Та зародки цього лиха ще не конче мусять бути катастрофою для даної людини. Навпаки, вони можуть вийти на користь; та лише тоді, коли людина з лихом змагається, а не улягає йому пасивно.

ПОДІБНІ ДУМКИ НІЦШОГО.

Подібні думки мав німецький фільософ Ніцше. Він також проповідував змагання з перешкодами, з противниками. Він гостро таврував, а навіть висмівав, нечинність і пасивне нарікання на долю. Долю треба здобувати боротьбою, а не нарікати на неї, вчив він. Ціле життя полягає на волі. Але не на тій нечинній волі, яку має людина, коли, наприклад, опиниться десь на якімсь острові й не може робити, чого хоче, тільки на внутрішній волі, на охоті робити щось, змагатися з трудноцами, поборювати перешкоди і даному окруженні накидати свої пляни, свої думки.

Життя все повне перешкод. І тому смішно нарікати на те, що, мовляв, „я не міг того зробити, бо мені перешкодили". На світі все знайдуться люди, які будуть перешкоджати. Та ці люди на далеку мету фактично поможуть даному чоловікові перевести його пляни в життя. Вони загартують його волю, зроблять сильним, дужим, витревалим. А нераз зламають...

Подібні думки висказувала також наша письменниця Леся Українка. Вона навіть додавала, що колиб хто у боротьбі не витримав і заламався, то це також вийде на добре для даної суспільности, бо це буде доказ, що дана одиниця була дряхла і нічого не вартна. Тому люди не повинні плакати за такою одиницею, тільки повинні радіти, що так сталося; евентуально трохи жалувати, чому це скорше не сталося...

НАШЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЛИХО.

Чоловікові нераз тяжко розріжнити, що є лихо, а що добро. Він звичайно своїх противників уважає злими, а себе добрим.

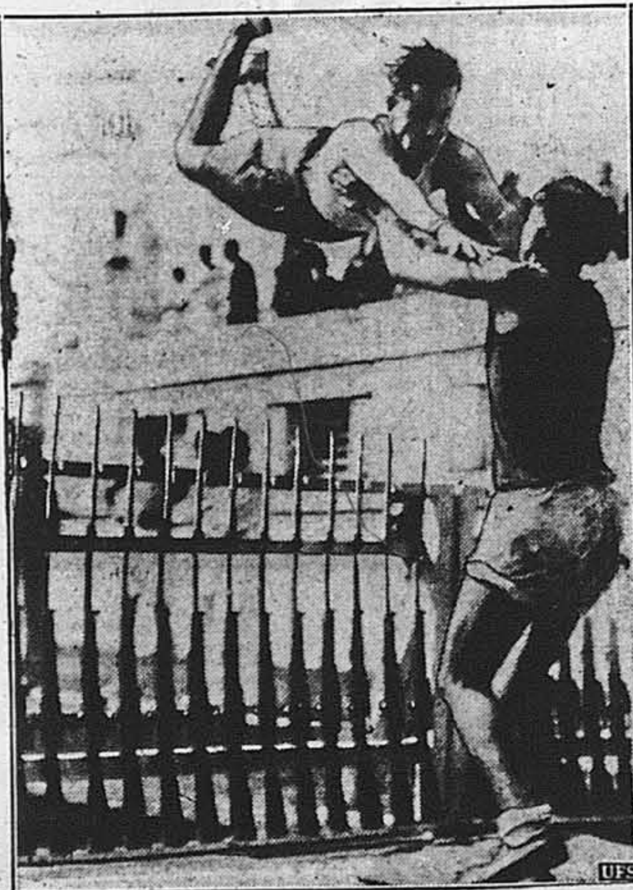
Але бувають такі лиха на світі, щодо яких не може бути найменшого сумніву, що вони таки є лихами. До цього роду лих належить наше національне положення. Кожний, хто має дрібку совісти в серці, мусить признати, що москалі, поляки, румуни, а по часті чехи таки лихо творять, коли в жорстокий спосіб винищують наш нарід і не дають йому розвиватися та жити в щасті. Злочин поповнюють вони, коли розвязують наші народні інституції, саджають до тюрми наших найкращих синів, чи карають їх смертю. Злочин поповнюють, коли відбирають нашим людям землю, віддають її своїм кольоністам, а наших людей ступнево виморюють голодом. Це все є виразний і явний злочин. І коли хтось сам не є злочинцем, то мусить це признати.

ТРЕБА З ТИМ БОРОТИСЯ.

Та висновок з того такий, що з тим лихом треба боротися. Коли те лихо ми поборемо, то, за словами Еліса, воно для нас на добро вийде і користь з нього нам буде. Бо ця національна боротьба загартує нас, зробить нас справжньою нацією. Вона навчить нас внутрішньої любови і солідарности; навчить нас організуватись і творити ріжного роду суспільні інституції; навчить нас жертвувати все вразі потреби за свій нарід; навчить нас цінити свою державу і кровю її обороняти. Це все осягнемо шляхом боротьби з ворогами, з лихом.

Скаже дехто: „А що буде, коли ми в боротьбі впадемо і зломимося?" Це припущення треба заздалегідь відкидати. Це виключене, щоб така велика нація, свідома своєї національної окремішности, могла заломитись. Чим тяжча буде боротьба, чим жорстокіші переслідування ворогів, тим завзятіша буде наша оборона, тим скорше ми зібємося в одну велику і ціпку націю.

Колиб одначе ми всетаки заломились і в тій боротьбі не видержали, то тим не здобудемо жалю ні милосердя у світі. Наша програ буде доказом, що наша справа не була справедлива. З нашої невдачі інші вийдуть скріпленими, дужими, сконсолідованими. Світ не буде сумувати над нашою смертю, тільки трохи пожалує, чому це... не сталося скорше

ПОНАД БАҐНЕТИ.

Чотири фашистівські начальники поранилися в Римі, виконуючи скоки понад уставленими баґнетами. Вони пописувалися перед Мусолінієм своїми атлетичними вправами.

М. Костишин.

УКРАЇНІ СЛАВА!

(Пісня націоналіста по пок. полковнику Коновальці).

(Арія „Коли Україна борню розпочала").

Сполохались орли, орли степовії,
До лету ще крил не здіймають.
На вість ротердамську стяги золотії
Серпанки жалібно вкривають.
Гей, браття, до зриву вставайте,
Не час жаль у серці плекати,
Упав наш полковник, упав, не ридайте,
Сталіть дух, щоб пімсту віддати.

Не час на ридання, як Москва лютує,
Закони жорстоко лопочуть,
А лях на заході на той шлях простує,
Братами там орють й волочуть.
Гей, браття, до зриву вставайте,
Не час жаль у серці плекати,
Упав наш полковник, упав, не ридайте,
Сталіть дух, щоб пімсту віддати.

Упав наш полковник у славі за волю,
Хоч рветься від злиднів докору,
Він пильно для правди кував кращу долю,
Він свого не сплямив прапору.
Його чільні гасла лунають,
Не згинуть у нашій родині,
Його чин ідейний потомки згадають,
Що кров в жертву дав Україні.

Орли, підлітайте, орли степовії,
Хоч хмари шалено лопочуть.
Браття, хай лицарство кріпить в нас надії,
Хай рук в нашій крові не мочуть.
Гей, браття, до зриву вставайте,
Нас кличе в неволі держава.
Упав наш полковник, пошану віддайте:
Україні вічная слава.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕРГОВА ЖЕРТВА.

Цього тижня я одержав з рідного села листа і в нім мені пишуть таке:

„Минулого місяця вбито в селі Буховичі, мостиського повіту, бувшого підстаршину Української Галицької Армії, Федора Заморила. Покійний служив при австрійські армії в 34 п. піхоти. Перейшов цілу світову війну. По розпаді Австрії вступив у ряди Української Армії і служив у корпусі ґен. Кравса. Цілий час був на фронті, де боровся з поляками. По відступі У. Г. Армії перейшов Збруч і там боровся проти большевиків. В 1920 році повернувся до рідного села і брав живу участь у народнім житті, зорґанізував кооперативу, то що.

„Минулого місяця в годині 1. в ночі напали на нього досі невисліджені злочинці і пробували дістатися до його хати. Покійний не злякався їх, тільки вискочив крізь вікно і хотів з ними звести боротьбу. Та один зо злочинців вистрілив до нього і поцілив у праву сторону грудей. На гук стрілу вибігла з хати його жінка і застала його, як він лежав смертельно ранений у болоті. Жінка хотіла його піднести, але він тільки махнув рукою і скінчив життя.

„Покійний осиротив жінку і 9 дітей. Всі вони повибігали надвір й обступили вбитого батька, який лежав у болоті там, де його вбито. Далі позбігались інші люди і накрили тіло соломою, аж доки не приїхала комісія. Чомусь після того ні комісія ні поліція не могли таки викрити вбивників"...

Так гинуть нині ті свідомі українські патріоти, які щиро й віддано працюють для свого народу. Спіть, наші герої. Колись ми пімстимо вашу смерть!...

Односельчани, що походять із села, в якім сталася та траґічна подія, а також товариші зброї, повинні тут перевести збірку для вдови покійника та обтерти бодай малою грошевою підмогою сльози дрібних сиріт.

Василь Нагайло,
бувший бунчужний У. Г. Армії.

—o—

В ПАМЯТЬ ҐЕН. М. ТАРНАВСЬКОГО.

Недавно донесла „Свобода" про смерть бл. п. ґен. Мирона Тарнавського, начального вожда Української Галицької Армії. Я пізнав ґен. Тарнавського тому 33 роки, коли покійник був капітаном 5 компанії 35 полку краєвої оборони. Саме я служив тоді в тім австрійськім полку. Пригадую собі добре, який приступний був тоді для вояка покійник і як дуже любив, коли хто заговорив до нього по українськи. Покійний ґенерал відіграв таку визначну ролю у нашій визвольній війні, що заслугує на гарну память. Зо свого боку відношуся до односельчан з Черниць, а в Черницях покійник жив по війні, щоб ми тут вибрали комітет з цілої Брідщини і подбали про те, щоб зібрати жертви на виставлення в Черницях гарного памятника в память покійного ґенерала Української Армії. Я певний, що в тім ділі допоможуть нам і ті численні стрільці, що живуть в Америці, а служили в Українській Армії. Хто з односельчан хотів би обмінятись думками щодо цієї справи, хай пише на мою адресу.

Степан Фіґун,
1222 Peach St., Wilmington, Del.

ЛЮБЧИК?

Пруський князь Фридрих, 26-літній внук бувшого цісаря Вільгельма, котрий, як говорять у британських кругах, є тим „джентельменом" з Лондону, що йому грозив застріленням ґраф Курт Гавґвіц-Ревентльов за те, що залицяється до його жінки, бувшої Варвари Гутон.

Про це йде.

Каже сотник до Цяпки:

— Не журіться, товаришу, як куля вас поцілить, чи мене, то діри в небі не буде.

— Про це мені йде, пане сотнику, що не в небі, але в моїй голові...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Розбудували похоронне підприємство.

Відоме українському громадянству похоронне заведення „Петро Ярема, український похоронник", оголошує, що по робило великі поліпшення у своїм заведенні в Ню Йорку під Ч. 129 Е. 7-ма вулиця. Це найстарше українське похоронне заведення, що існує від 1906 року. Тепер воно змодернізоване на найновіший лад. Є три каплиці, органи та модерна вентиляція. Відкриття відновленого заведення відбудеться в пятницю і суботу: 15 і 16 липня.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Святочна академія.

Заходами відділу 20 ОДВУ відбулася святочна академія в честь вожда українських націоналістів, полк. Е. Коновальця. Свято відбулося досить величаво. Хори і солісти вивязалися досить добре зо своїх точок, а таксамо були виголошені святочні промови, які зворушували серця присутніх. Загальний прихід з панахиди виносив $39.47. По обчисленні розходів вислано родині покійника $15. Гроші вислано через Обєднання. Жертвували: В. Гречук $2; по $1: І. Матковський, о. Турула, В. Гранковський, К. Гнатків, К. Сорохтей, А. Задорецький; по 50 ц.: В. Колданський, Гунька, Крук, Н. Грицак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАРІТАН, Н. ДЖ. Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332., відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 2. пополудні, в Українськім Домі. Проситься членів прибути конче на ті збори, бо на них почуєте звіт із піврічної праці нашого товариства. Також проситься довгуючих членів вирівняти свої вкладки. — Петро Причка, секр.

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, рідня бл. п. **МИХАЙЛА БІНАШЕВСЬКОГО** отсим висловлюемо нашу щиру подяку своїм добрим людям, що в нашому смутку й горю нас потішили у нещасті і віддали останню прислугу нашому незабутньому мужеви та батькови, бл. п. Михайлові Бінашевському, котрий після довгої й важкої недуги упокоївся в Бозі в неділю, 29. травня 1938. р.

Передовсім дякуємо Всч. о. Турулї за всі духовні услуги, віддані на похороні і в церкві. Таксамо велика подяка Всч. о. Жукові з Бофало, Н. Й., за щиру прощальну проповідь на цвинтарі, хорові, дяковчителям і п. учителеві з Бофало, урядникам парохіяльним, Хвальним Братства і Сестрицтвам, Товариствам дорослих і Молоді та всім своїм і чужим, що із спочуттям віддали останнє прощання нашому невіджалованому небіжчикові.

Рочестер, Н. Й., 6. липня 1938.

Катерина Бінашевська, вдова
Петро і Павло, сини.

(огол.)

ГІПНОТИЗЕР.

Суд у Ґлендейлі, Каліфорнія, придержав Роберта А. Ґілберта, відомого у водевілю під імям „Ґілберт Великий", за смерть Марії Коломбос, що мала стати матірю. Муж Марії, Джордж Коломбос, каже, що він чув, що Ґілберт поміг гіпнозою іншій жінці вродити дитину майже без болю, тому він просив Ґілберта помогти його жінці таксамо. Жінка Коломбоса при породі нагло померла.

ДОЧКА ВІДОМОЇ АКТОРКИ.

Акторки, як відомо, не люблять показувати своїх дорослих дочок, бо це звертає увагу на їх вік. Тому й Марлін Дітріх не любить показувати фотографії своєї 16-літньої дочки Марії Сібер, що вчиться в одній приватній школі в Швайцарії.

МАШИНА, ЩО РОЗУМІЄТЬСЯ НА ГРОШАХ.

Р. Дж. Литл, австралійський інжинір, винайшов і збудував для австралійського банку машину до рахування грошей. Машина ця рахує, сортує і пакує в рульони по тисячу монет за кожної півчверта хвилини. Самособою, що навіть найвправніші банковці не моглиб їй дорівняти, а щож говорити про працю впродовж багатьох годин денно.

Та не лише таку прикмету має ця машина. Вона вміє теж непомильно досліджувати кожну монету і відкинути фальшиві. Відбувається це підчас пакування в рульони з головокружною скорістю, завдяки чому висипуються з одного боку готові рульони, з другого боку фальшиві гроші або не добре викінчені.

Досліджує машина гроші електрично й оптично. Насамперед справджує вагу монети, порівнює її з вагою досконалої монети, яку треба до машини вложити, заки пічне пакувати гроші. Величину досліджує машина при помочі фотоелектричної комірки. Коли зразкова монета є менша або більша від досліджування монети, то проміні електричної лямпки, які перейдуть попри беріг одної з монет, натраплять на беріжок другої монети. Чутка фотоелектрична комірка відчує це й урохомить апаратуру, яка відкине невідповідну монету.

Процент шляхотних металів досліджує при помочі ріжної електричної пропускальности. Кожний метал пропускає інакше електричність. Цю прикмету вихіснували в машині до рахування грошей так, що електричний автомат порівнює, чи досліджувана монета має таку саму пропускальність, як зразкова монета. Коли пропускальности ріжняться між собою понад приписану скількість, автомат викине невідповідну монету. Чуткість машини така велика, що відкидає як фальшиві монети, які мають 4% менше срібла, ніж повинні мати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Збори Тов. Любов, від. 370., відбудуться в суботу, 16. липня 1938. року, в годині 7. ввечір, в церковній галі, 127 Парк ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути й вислухати справоздання контр. комісії і урядників, за минулий пів рік. Повинністю всіх членів явитися і трохи більше брати чинної участи в праці відділу. Як хто з членів має своїх рідних або знайомих, проситься їх привести на збори і вписати до Тов. Любов і У. Н. Союзу, за що отримаєте добру нагороду. Довгуючі повинні на цих зборах вирівняти свої залеглости, щоб опісля не нарікати, як втратять свої права. Хто не може платити, то нехай заявить на зборах відділу. Родичі, котрі маєте дітей, прийдіть і впишіть їх до У. Н. Союзу, бож У. Н. Союз має всі модерні грамоти, як чужі компанії, але ліпші і таньші, що дають більше привілеїв. Тож, члени, всі до праці над збільшенням рядів Союзу і нашого відділу Тов. Любов. — П. Воляник, предс.; І. Ліпщан, кас.; Й. Децембер, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбдууться в суботу, 16. липня, в годині 7:30 ввечір, в гали Укб. Дем. Клюбу, 30-10 — 32. ул. Проситься всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць прийти на ці збори на означений час, бо маємо до рішення важні справи, котрі відносяться до кожного члена й члениці. Буде піврічний звіт контр. комісії. Пригадуємо членам, котрі байдужні зглядом відділу, що відділ не буде за нікого вкладок закладати. Взиваємо членів, до котрих це відноситься, щоб прийшли і сказали своє слово, що думають робити, щоб опісля не жалувалися і не нарікали на відділ. Не явившийся на ті збори член чи урядник підлягає карі після статуту. — М. Ґалан, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 7. вечором, в домі У. А. Горожан, 847 Норт Фреклін ул. Проситься членів прибути на ці збори, на котрих буде звіт з пікніку. Довгуючих членів проситься прийти і вирівняти свої вкладки. — С. Чорномаз.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Піврічні збори Тов. Галицька Січ, від. 207., відбудуться в неділю, 17. липня зараз по Службі Божій, в церковній галі. Комітет просить, щоб всі були приявні принаймні на піврічних зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мусять вирівняти свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані, щоб потому не було нарікання на урядників. — Й. Олійник, предс.; В. Ґудима, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 17. липня, зараз по Службі Божій. Напоминаємо усіх членів, аби явилися на мітінґу і кожний член має привести зі собою хотяй одного нового члена, бо наш відділ дуже малий. Довгуючих членів напоминаємо, щоби вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, бо відділова каса не всилі платити. — М. Гентош, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 2. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Hope Ave. З причини літньої пори проситься усіх членів і члениць зійтись точно на означений час, так, щоб ці збори покінчити якнайскорше. та дати нагоду урядникам відпочати на свіжім воздусі, а не чекати на членів до пізної пори. — Петро Головачук, фін. секр.

БОСТОН, МАСС. Піврічні збори Тов. Дружина Князя Данила, від. 238., відбудуться в неділю, 17. липня, в церковній гали, зараз по відправі. Проситься всіх членів і члениць, старших і молодіж, численно прийти на збори, бо є важні справи до порішення, як рівнож буде піврічне справоздання з діяльности урядників за шість місяців. Проситься всіх, хто довгує, вирівняти свій довг, бо в противному разі поступиться згідно зо статутом. Ті, що бажають вступити в члени до свого У. Н. Союзу, зволять прийти на збори, вписати себе і своїх дітей. — П. Мороз, гол.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6. вул. Обовязком кожного члена явитись на означений час. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. — Антін Карпович, рек. секр.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (42)

Рішивши, що Тарзан мусить згинути, заки вийде з тюремної келії, Абдуль Кеб удався до тюрми, щоб виконати свое рішення. Він увійшов в розмову з одним сторожем тюрми, котрого він знав давніше, і почав намовляти сторожа, щоб він убив Тарзана. Сторож відмовлявся. Тоді Абдуль почав грозити, то обіцювати ріжнорічі. „Ти скажеш, що вбив його тому, що він хотів утікати", вирішив Абдуль.

Над Тарзаном знов нависла смерть. Сторож остаточно рішився це виконати. А тимчасом хлопці й дівчина весело собі мандрували по нетрах, прямуючи до цивілізованої оселі. Докові щось сіло на ніс і він почав думати, якби то виструґати собі нового лука. Зо старого він не був задоволений. Він почав оглядатися разураз за відповідним прутом.

Нарешті він заговорив до Дика й Івонни: „Ви йдіть поволі вперед, а я вас здогоню". Дик і дівчина пішли вперед, а Док почав оглядати корчі та вибирати гнучкого прута. Нарешті він здибав такий прут і почав його вирізувати. А далі почав шукати довгого лика, щоб скрутити дугу. Коли і це було готове, він витяв кілька тонких прутів і почав стругати стріли.

В той спосіб він значно відбився від решти товариства. Та сонце було високо; це був день і нетри зовсім не видавалися такими страшними. Йдучи вперед, Дик приговорював, що вони на вечерю зайдуть до дому. Нагло Івонна побачила щось і з цілої сили закричала. Дик обернувся і побачив, як двацять дикунів вискочили з укриття і їх обступили.